

VŠĮ „VILNIAUS SENAMIESČIO ATNAUJINIMO AGENTŪRA“ 2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

BENDROJI DALIS

VŠĮ Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros (toliau Agentūra) steigėja – sostinės savivaldybės taryba. Kitų dalininkų nėra. Agentūra neturi kontroliuojamų subjektų.

2023 m. agentūros veiklai vykdyti gauta 169 000 eurų suma iš Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto, 4000 Eur suma iš Kultūros paveldo departamento projektams „Vilniaus paveldo meistrai“ ir „Vilniaus kūrėjai“. 2023 metais Agentūra ilgalaikio turto neįsigijo. Agentūroje dirbo 7 darbuotojai; nuo gruodžio 1 d. – 5 darbuotojai.

Planuodama ir įgyvendinama įstaigos veiklą, Agentūra vadovaujasi šiais **Vilniaus miesto 2021 – 2030 metų strateginio veiklos plano** uždaviniais ir priemonėmis:

4.2.5. Uždavinys. Tarptautiniu ko-kūrybos (angl. co-creation) bendradarbiavimo projektų skaičiumi išsiskiriantis miestas:

4.2.5.1. Priemonė. Didinti tarptautinio bendradarbiavimo projektų ir iniciatyvų (dalyvavimas ES ir kitų fondų lėšomis finansuojamuose tarptautiniuose projektuose) skaičių.

4.3.3 Uždavinys. Patrauklūs kultūros paveldo ir kiti istorinės atminties objektai, tvarkingos su jais susijusios viešosios erdvės:

4.3.3.1. Priemonė. Tvarkyti kultūros paveldo ir istorinės atminties objektus bei su jais susijusias viešąsias erdves.

4.3.4. Uždavinys. Įveiklintas, miestiečiams prieinamas ir jų šiandieniniams poreikiams „naujosios Europos Bauhaus koncepcijos“ kontekste pritaikytas sostinės paveldas:

4.3.4.1. Priemonė. Užtikrinti Vilniaus senamiesčio, UNESCO pasaulio paveldo sąrašo objekto, paveldo būklės stebėseną.

4.3.4.2. Priemonė. Plėsti ir stiprinti Senamiesčio atnaujinimo agentūros vykdomas edukacijos ir paveldo populiarinimo funkcijas.

4.3.4.3. Priemonė. Skatinti edukacinius renginius kultūros paveldo tema (kultūros paveldo bei religinės paskirties ir kituose objektuose).

4.3.4.4. Priemonė. Užtikrinti įtraukią paveldo edukaciją visoms visuomenės grupėms.

4.4.6. Uždavinys. Tvari urbanistinė plėtra, aktyvus kultūrinis turizmas bei investicijos į kūrybos ekonomiką:

4.4.6.2. Priemonė. Skatinti kultūrinio turizmo iniciatyvas.

TARPTAUTINIAI RENGINIAI IR PROJEKTAI

Pagal 4.2.5.1. Priemonę: Didinti tarptautinio bendradarbiavimo projektų ir iniciatyvų (dalyvavimas ES ir kitų fondų lėšomis finansuojamuose tarptautiniuose projektuose) skaičių

Sausio mėnesį parengti du Agentūros vykdomų **gerųjų praktikų aprašymai anglų kalba**: „Bendruomenės ugdymo programą“ ir „Tradicinių amatų programą“; jie pristatyti EK Kultūros paveldo veiksmų programos (Cultural Heritage in Action) gerųjų praktikų konkursui. Geroji praktika „**Bendruomenės ugdymo programą**“ buvo atrinkta ir pristatyta programos interneto puslapyje drauge su kitomis 32 praktikomis iš visos Europos: <https://culturalheritageinaction.eu/caring-for-heritage-together/?fbclid=IwAR3FKjWZTHqx5wJrtRMnK1BcGkRGG6Cpb8gcBxqfbVHRcSXCXF1p mAXIZY>

Vasario 24 d. drauge su partneriais iš Rygos ir Talino **pateikta paraiška Šiaurės šalių Nordic**

Culture Point (NCP) programos projektui „Rizikų prevencija, istorinių pastatų tvarkyba ir pritaikymas saugomose paveldo vietovėse“. Balandžio mėnesį NCP sekretoriatas informavo, kad finansavimas projektui neskirtas.

Bendradarbiavimas su Pasaulio paveldo miestų organizacija (PPMO). Kovo 20 d. PPMO Centrinis bei Rytų ir Vidurio Europos sekretoriatai, bendradarbiaudami su Vilniaus savivaldybe ir Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra, surengė **susitikimą Vilniaus rotušėje**, kuriame dalyvavo 10-ies užsienio šalių bei Lietuvos nacionalinių institucijų, bibliotekų, Vilniaus savivaldybės atstovai. Susitikimo metu pradėtas rengti „Krizinių situacijų pagalbos programos“ pasiūlymas. Tokias programas (veiksmų planus) su tarptautinių ir vietos ekspertų pagalba turėtų pasirengti visi pasaulio paveldo miestai, darbą koordinuos PPMO regioniniai sekretoriatai. Dubrovniko, Stambulo, Alepo miestų ir Ukrainos kultūros ministerijos atstovo (on-line) pranešimuose aptartos konkrečios situacijos, kaip reaguojama į karo ir žemės drebėjimų sukeltas pasekmes kultūros paveldui. Kovo 21 d. Agentūroje įvyko PPMO **regioninis pasitarimas**, skirtas aptarti 2023–2024 m. organizacijos strateginę veiklą.

Rugsėjo 29 d. PPMO Centrinės ir Vakarų-Šiaurės Europos regioniniai sekretoriatai surengė **konsultacinį nuotolinį seminarą**, skirtą Ukrainos istorinių miestų įtraukimo į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą galimybių bei paveldosauginės vadybos aktualijų, tvarkantis su kritiniais pavojais ar praradimais, aptarimui. Ukrainą atstovavo Černihivo, Černivcų, Kamenec-Podolsko, Lvivo ir Odesos savivaldybių vadovaujantys specialistai. Pagal iš anksto ukrainiečių iškeltus klausimus Krokuvos, Regensburgo, Splito, Varšuvos ir Vilniaus (dalyvavo G. Rutkauskas) specialistų **pristatytos vadybos patirtys** ir atsakymai į klausimus buvo itin naudingi. G. Rutkauskas dalyvavo dar 2-iose nuotoliniuose PPMO seminaruose.

Birželio 15 d. Vilniuje lankėsi Lenkijos nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė dr. Alicja Jagielska-Burduk, ji skaitė pranešimą nelegalaus kultūros vertybių gabenimo tema. Nacionalinės UNESCO komisijos prašymu, J. Raugalienė pravedė viešniai ekskursiją po Vilniaus istorinį centrą.

Rugsėjo 7-8 d. **tarptautinėje konferencijoje Krokuvoje** (skirtoje Krokuvos įrašymo į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą 45mečiui) G. Rutkauskas pristatė pranešimą „Vilnius: 700 metų Europoje ir 30 UNESCO pasaulio paveldo sąrašė“. Konferencijoje dalyvavo Lenkijos Prezidento padėjėjas, Krokuvos meras, Lenkijos paveldosaugos ekspertai, Pasaulio paveldo miestų organizacijos generalinis sekretorius, dalyvavo 11-os Europos miestų paveldosaugos institucijų vadovai (tarp jų ir Savivaldybės Kultūros paveldo apsaugos skyriaus vedėja D. Armakauskaitė).

Rugpjūčio mėnesį parengta **UNESCO Pasaulio paveldo objekto - Vilniaus istorinio centro periodinė ataskaita**. Gegužės – rugpjūčio mėnesiais vyko parengiamieji informacijos rinkimo darbai; rašomi laišakai atsakingoms organizacijoms, renkama statistika. Šias ataskaitas Pasaulio paveldo centrui Agentūra rengė jau 3-įjį kartą (2005 ir 2013 m.).

Reikšmingi renginiai, garsinantys Vilniaus miestą: dalyvavimas 2-jose tarptautinėse iniciatyvose. Kovo 28 – balandžio 2 d. 9-ą kartą (nuo 2015 metų) organizuotos **Europos dailių amatų dienos**. Birželio 16 – 18 d. 3-įjį kartą surengtos **Europos archeologijos dienos** (*Detaliau – skyriuje „Amatų programos įgyvendinimas“*).

Veiklos efektyvumas: parengtos 3 paraiškos tarptautiniams projektams; dalyvavimas 6-iose tarptautiniuose renginiuose (2 iš jų surengti Vilniuje); dalyvavimas 2-jose tarptautinėse iniciatyvose (Europos archeologijos dienų ir Europos dailių amatų renginiai Vilniuje“; Reikšmingas darbas – PPMO renginių Vilniuje organizavimas bei UNESCO Pasaulio paveldo

objekto – Vilniaus istorinio centro periodinės ataskaitos parengimas (1); taip pat gerosios praktikos „Bendruomenės ugdymo programa“ laimėjimas EK Kultūros paveldo veiksmų programos konkurse.

Planuoti rodikliai pagal veiksmų planą (Priedas Nr.3. Savivaldybės valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų planuojamos pasiekti pagrindinių veiklos rodiklių reikšmės): Tarptautiniai ir vietos renginiai ir projektai 12. Rodiklių įgyvendinimas: 12. Renginius bei projektus įgyvendino vyr. specialistė projektams ir programoms J. Raugalienė ir buvęs direktorius G. Rutkauskas.

PARAMA KULTŪROS PAVELDO STATINIŲ TVARKYBAI IR STEBĖSENA

Pagal 4.3.3.1. Priemonę: Tvarkyti kultūros paveldo ir istorinės atminties objektus bei su jais susijusias viešąsias erdves

ir pagal 4.3.4.1. Priemonę: Užtikrinti Vilniaus senamiesčio, UNESCO pasaulio paveldo sąrašo objekto, paveldo būklės stebėseną

Surengta apie 100 konsultacijų kultūros paveldo pastatų savininkams ir naudotojams, informuojant juos apie sąlygas ir galimybes gauti finansinę Savivaldybės paramą.

2023 m. su daline (50 proc.) Savivaldybės parama Senamiestyje, Naujamiestyje ir Žvėryne atnaujinta 12 stogų, 13 fasadų, vienerios langinės, dvejios durys ir baliustrada; sutvarkyti 128 avariniai balkonai 7-iose daugiabučiuose namuose (žr. *Priedą*). Agentūra administravo dalinės paramos skyrimo procesą (konsultavo kultūros paveldo bei daugiabučių pastatų savininkus, kaupė ir nagrinėjo jų paraiškas, teikė dokumentus darbo grupės svarstymui, sudarė finansavimo sutartis, prižiūrėjo sutarčių įgyvendinimo eigą), o Vilniaus miesto savivaldybė daliniam finansavimui skyrė 1 mln. 688,1 tūkst. eurų. Bendruomenės ugdymas, suteikiant dalinę Savivaldybės paramą pastatų išorės tvarkybai – viena svarbiausių Agentūros veiklų, skatinančių pastatų savininkų sąmoningumą bei atsakomybę už kultūros paveldo objektų išsaugojimą ir tvarkybą. Finansinės paramos apimtys nuolat didėja, ypač padidėjo 2023m.: 2019 m. sutvarkyta 12; 2020 m. – 20, 2021 m. – 27, 2022 m. – 45 pastatai (už 1115665 eurus), o 2023 m. – **35 objektai** už 1555276 eurus (6-iems iš jų skirtas finansavimas pagal 2022 m. sudarytas sutartis). Atlikti visų baigtų objektų darbų įvertinimai.

2023 m. gauti 42 prašymai daliniam finansavimui gauti, pagal kuriuos sudarytos **42 dalinio finansavimo sutartys**. 13-ai iš sudarytų sutarčių (pagal kurias objektų tvarkybos darbai dar ne pradėti vykdyti) finansavimas bus skirtas 2024 m. 12 gautų prašymų pastatų savininkai atsiėmė, patikslintas paraiškas teiks 2024 m.

2023 m. dalinė parama buvo skiriama pagal 3-is Savivaldybės Tarybos patvirtintas programas: „Paramos skyrimo daugiabučių gyvenamųjų namų, esančių senamiestyje ir jo apsaugos zonose, fasadų elementų galimai avarinei būklei likviduoti“, „Dalinio finansavimo skyrimo kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo statinių, esančių kultūros paveldo vietovėse, išorės tvarkybai“ ir „Paramos kultūros paveldo statinių, išorės ir jų aplinkos tvarkybai skyrimo“.

Drauge su Savivaldybės Kultūros paveldo apsaugos skyriumi parengta atnaujinta VILNIAUS PAVELDOTVARKOS PROGRAMA, kuri 2023-10-25 d. patvirtinta Savivaldybės taryboje. Nauja programa apjungia buvusias 3-is programas, padidina suteikiamo finansavimo dalį, palengvina gyventojams administracinių reikalų tvarkymą. Skiriama finansavimo dalis išaugs iki 60 proc. pastatų išorės tvarkymui, 70 proc. tyrimams, projektavimo darbams ir medinės architektūros tvarkybai; iki 80 proc. avarinės būklės balkonų bei kitų fasado elementų tvarkymui ar atkūrimui. Taip pat bus remiamas medinių langų ir durų atnaujinimas ar neišlikusių atkūrimas. Nuo 2024-01-02 d. priimami prašymai finansuoti kultūriškai vertingų pastatų išorės tvarkymą pagal naują Paveldotvarkos programą.

Kultūros paveldo objektų stebėseną. Vykdamas kultūros paveldo objektų stebėseną, atlikta 100 pastatų fotofiksacija, parengti 100 saugomų kultūros paveldo objektų esamos būklės apžiūros aktai; medžiaga perduota Kultūros paveldo departamento Vilniaus skyriui.

Veiklos efektyvumas. Pagal Savivaldybės biudžeto skyrimo sutarties priedą Nr. 3 „Veiklos vykdymo ir vertinimo kriterijai: planuota pasirašyti 28-ias sutartis dėl Savivaldybės teikiamos paramos gyventojams; pasirašytos **42 dalinio finansavimo sutartys**. Planuota atlikti 100 objektų apžiūros aktų; atlikta **100 objektų** esamos būklės apžiūros aktai.

Planuoti rodikliai pagal veiksmų planą (Priedas Nr.3. Savivaldybės valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų planuojamos pasiekti pagrindinių veiklos rodiklių reikšmės): su savivaldybės parama sutvarkytų kultūros paveldo objektų 15 (planuota); **35 objektai** (įgyvendinta). Šioje dalyje aprašytus darbus atliko vyr. specialistas paramos programoms K. Masaitis.

EDUKACINIAI RENGINIAI IR PROJEKTAI

Pagal 4.3.4.2. Priemonę: Plėsti ir stiprinti Senamiesčio atnaujinimo agentūros vykdomas edukacijos ir paveldo populiarinimo funkcijas

Pagal 4.3.4.3. Priemonę: Skatinti edukacinius renginius kultūros paveldo tema (kultūros paveldo bei religinės paskirties ir kituose objektuose)

Pagal 4.3.4.4 Priemonę: Užtikrinti įtraukią paveldo edukaciją visoms visuomenės grupėms.

Stiprinta elektroninė komunikacija su vietos bendruomenėmis, pastatų savininkais, interesų grupėmis. Parengti **straipsniai ir naujienos** interneto puslapiui (40), feisbukui (88) ir Instagramui (8). Pradėtas rengti pažintinių straipsnelių ciklas feisbukui apie dingusį kultūros paveldą „Dingęs Vilnius“ (3 straipsniai).

Metų pradžioje **atspausdinta knygelė** apie ankstyvąją sostinės istoriją 12-16 metų jaunimui „Stebuklas – vardu Vilnius“; kuri praeitais metais parengta virtualia forma, bendradarbiaujant su Vilniaus pilių valstybiniu kultūriniu rezervatu.

Gegužės mėnesį baigtas rengti 7-ių **virtualių pasivaikščiojimų gidas**: <https://www.vsa.lt/marsrutai/> kuriame pristatoma kodėl Vilniaus senamiestis vertas vadintis Pasaulio paveldu? Kur slypi jo išskirtinė universalioji vertė, kokie tos vertės elementai? Maršrutai patobulintas pagal anksčiau mūsų išleistus leidinukus moksleiviams „Pažintiniai maršrutai po Vilniaus senamiestį“ (8 maršrutai, 2004) ir „Vilniaus senamiesčio pažintiniai maršrutai“ (7 maršrutai, 2009).

Edukaciniai užsiėmimai įvairių amžiaus grupių moksleiviams. Edukacijas vaikams pravedė vyr. specialistė ugdymui M. Vaicekauskaitė, kuri dirbo tik 0,5 etato nuo 2023 vasario iki gruodžio 1 d. Buvo siūlomi 5 nemokami edukaciniai užsiėmimai skirtingoms amžiaus grupėms: ekskursijos pradinukams “Kodėl Vilnius pasaulio paveldo miestas?” ir “Vilniaus pilių ir valdovų paslaptys”, ekskursijos progimnazistams “Vilniaus barokas” ir “Vilnius - daugiatautis miestas”, orientacinis žaidimas 6-10 klasių mokiniams “Vilnius - pasaulio paveldo miesto istorijos”. Populiariausios edukacijos - pradinukų ekskursija “Kodėl Vilnius pasaulio paveldo miestas?” ir tarp vyresniųjų - orientacinis žaidimas. Nemokamose edukacijose apsilankė 27 klasės, iš viso 522 mokiniai.

Pagal Kultūros paveldo departamento paraišką įgyvendintas projektas “Vilniaus kūrėjai”, kurio metu parengtas orientacinis žaidimas per Actionbound programėlę ir viktorina per Kahoot programėlę. Suorganizuoti 5 orientaciniai žaidimai ir 5 viktorinos gimnazistams. Apsilankė 5 klasės, iš viso 96 moksleiviai.

Pradėjome naudotis „Vilnius yra mokykla“ programa. Pasiūlėme agentūros salę, kaip erdvę, kuria gali naudotis mokytojos savo pamokoms. Apsilankė viena dešimtokų klasė (30 mokinių) su etikos mokytoja, mokytoja vedė pamoką apie toleranciją. Vilnius yra mokykla programai taip pat parengėme pamoką „Vilniaus architektūros stiliai“, pamokos metu mokiniai supažindinami su skirtingų architektūros stilių pastatais Vilniaus senamiestyje, supažindinami su skirtingų stilių bruožais. Šia pamoka gali naudotis ir ją pravesti visi norintys mokytojai.

Agentūra **parengė 2 naujas paraiškas Kultūros paso programai** - ekskursija/pažintinė pamoka „Vilniaus pilys vakar, šiandien ir rytoj“, skirta 1-5 klasių mokiniams, ir orientacinis žaidimas „Vilnius - pasaulio paveldo miesto istorijos“, skirtas 6-10 klasių mokiniams. Abi paraiškos buvo priimtos. Agentūra kultūros paso programoje taip pat kvietė mokyklas į orientacinį žaidimą „Radvilų pėdsakais“ ir į užsiėmimą „Senieji Vilniaus amatai“. Orientaciniame žaidime „Vilnius - pasaulio paveldo miesto istorijos“ apsilankė 2 klasės, iš viso 47 mokiniai. Kitų agentūros siūlomų užsiėmimų mokyklos nepasirinko.

Viso moksleiviams įvyko **39 renginiai**, dalyvavo **665 moksleiviai**.

Edukaciniai renginiai ir kitos priemonės visuomenei

Vasario 21 d. Agentūra sudarė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos nacionaliniu muziejumi, rengiant ir vedant temines ekskursijas visuomenei projekto **“PaVILjonas: Vilnius prieš 200 metų“ rėmuose**. Ekskursijos tema – kaip keitėsi Vilniaus senamiestis XIX a. I pusėje. A Agentūros vyr. specialistė J. Raugalienė **pravedė 8-ias ekskursijas** (05 31, 06 14, 06 28, 07 31, 08 23, 08 30 ir 09 27 d. 8-oji ekskursija praveda spalio 11 d. senjorams iš Medardo Čoboto Trečiojo amžiaus universiteto. Viso dalyvavo 82 žmonės.

Vyko trys **„Paveldas per pietus“** renginiai, kuriuose dalyvavo apie 55 žmones. Balandžio 12 d. Pranciškonų bažnyčioje restauratorius Stasys Latonas papasakojo apie bažnyčios paveldo vertybes, ir vykstančius restauravimo darbus. Gegužės 3 d. restauratorė Indrė Valkiūnienė pristatė Šv. Teresės bažnyčios sienų tapybos restauravimą, kuris vykdomas jau nuo 2019 m. Gegužės 31 d. Vainių rūmuose (Senatorių Pasaže) restauratorius Robertas Zilinskas papasakojo apie tyrimus, restauruotas ir atkurtas paveldo detales, medžiagas, naujos architektūros sprendimus. Tai jau trečioji Agentūros rengta ekskursija po Vainių rūmus: 2019 m. Robertas pasakojo apie tyrimus, atliktus prieš pradėdant restauravimo darbus. 2020 m., kai pasažas buvo ką tik atvertas visuomenei, ekskursiją pravedė restauratorė Audronė Kaušininė.

Rugpjūčio 24 d. praveda **ekskursija apie Senamiesčio atnaujinimą** Žiemgalos planavimo regiono turizmo ir vadybos specialistų delegacijai (30 žmonių.); jie susitiko su Agentūros bei Turizmo informacijos centro atstovais, domėjosi Vilniaus senamiesčio tvarkyba, restauravimo ir atnaujinimo projektais.

Rugsėjo 12 – 16 d. pagal projektą „Vilniaus paveldo meistrai“ surengti kasmetiniai **Europos paveldo dienų** renginiai: 2 pasivaikščiavimai po restauruojamas Šv. Teresės ir Pranciškonų bažnyčias (40 dalyvių), 5 pažintiniai – edukaciniai renginiai amatininkų dirbtuvėse (76 dalyviai; restauruotų Vilniaus puodžių patalpų pristatymas ir koklio replikos – interpretacijos lipdymas, paskaita apie atkuriamą pagal archeologinius radinius juvelyrą ir pažintinė juvelyrkos pamokėlė, Vilniaus miesto muzikinių instrumentų tradicijos ir instrumento gimimo raidos pristatymas, edukacija „Juostų pynimas“, edukacija Baltijos gintaro meno centre). Surengtos 5-ios ekskursijos vaikams po Vilniaus senamiestį (91 moksleivis). **Viso 12 renginių, 207 dalyviai**.

Lapkričio 8, 15, 22 ir 29 d. pagal projektą „Vilniaus kūrėjai“ vyko **senjorų susitikimai su restauratoriais**: S. Latonu, I. Valkiūniene ir R. Zilinsku; pristatyti Šv. Teresės, Pranciškonų

bažnyčios bei Vainių rūmai restauravimo ir tvarkybos darbai, o Agentūros salėje vyko M. Nemunienės paskaita apie Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčios ir augustinų vienuolyno restauravimą. Dalyvavo: Pranciškonų bažnyčioje 48, Vainių rūmuose 41, Šv. Tетesės bažnyčioje 29, paskaitoje Agentūroje 27; viso **145 senjorai** iš Medardo Čoboto Trečiojo amžiaus universiteto (4 renginiai).

Vasario mėnesį Agentūros iniciatyva parengtas **lipdukas Gedimino pr. 10** lango vitrinoje, vaizduojantis istorinę Lietuvos Tarybos narių, būsimųjų 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų nuotrauką, darytą Aleksandro Jurašaičio fotoateljė, kuri veikė šioje vietoje nuo 1902 m.

Keliaujančių parodų ekspozicijos. Dvi Agentūros parengtos **mobiliuos parodos** tęsė savo keliones po Lietuvos savivaldybes. Atnaujinta paroda „Vilniaus senamiesčio apsauga ir tvarkyba 1994-2019“ eksponuota Šalčininkų rajono kultūros centre, Panevėžio viešojoje bibliotekoje „Židyns“, Jurbarko krašto muziejaus parodų salėje, Pakruojo sinagogoje ir Trakų kultūros ir meno centre (5-ios parodos). Paroda „Vilniaus sodai ir parkai“ vyko Radviliškio viešojoje bibliotekoje ir Trakų kultūros ir meno centre. Viso surengtos 7-ios parodos (planuotos 6-ios).

Renginius visuomenei organizavo, koordinavo arba pravedė vyr. specialistė programoms J. Raugalienė. Surengti **28 nemokami renginiai; dalyvavo 519 žmonių**. Pridėjus renginius moksleiviams (39 renginiai, 665 moksleiviai) bendras renginių skaičius buvo **67; dalyvių skaičius 1184**.

Parengtos **4-ios paraiškos** (planuota 1-a) dėl papildomo finansavimo visuomenės informavimo ir ugdymo priemonėms. **2 projektai** pagal paraiškas įgyvendinti, gavus papildomą finansavimą pagal Kultūros paveldo departamento Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos, atgaivinimo ir leidybos projektų programą: „Vilniaus paveldo meistrai“ (skirtas Europos dienų organizavimui) ir „Vilniaus kūrėjai“ (skirtas vaikams ir senjorams; projektų aprašymai žemiau). Lietuvos Kultūros tarybai pateiktos 2 paraiškos: „Miestas, gamta ir žmogus“ (tikslas supažindinti visuomenę su gamta mieste, konkrečiau - žaliaisiais miesto plotais Vilniaus senamiestyje) ir „Istorinė amatininkystė virtualiame pasaulyje“ (tikslas – amatų pristatymas ir poluliarinimas). Finansavimas neskirtas.

Projektų vieši pristatymai Agentūros patalpose

Vasario 13 d. Agentūroje vyko viešas daugiabučių gyvenamųjų pastatų Žiupronių g. 7, 9 statybos projekto projektinių pasiūlymų pristatymas. Projekto autoriai (UAB „Viltekta“, projekto vadovas Tomas Segalis) išsamiai pristatė vietos situaciją, istorinius ir archeologinius tyrimus, planuojamus pėsčiųjų ir dviračių takus, numatomas komercines patalpas bei architektūrinius pasiūlymus; viso buvo 15 dalyvių.

Balandžio 17 d. Agentūroje vyko Jonušo Radvilos rūmų komplekso (Vilniaus g. 24) rekonstrukcijos projektinių pasiūlymų viešas svarstymas, sudominęs net 52 dalyvius. Projektinius siūlymus parengė UAB „Processoffice“ architektai, 2021 m. laimėję tarptautinį atvirą architektūrinio projekto konkursą. Projekto užsakovas, įgyvendintojas ir naudotojas – Lietuvos nacionalinis dailės muziejus.

Vilniaus istorinio centro Valdymo plano rengimo darbai

Gegužės 25 d. Parodų erdvėje Istorijų namai pristatytas UNESCO Pasaulio paveldo vietovės, Vilniaus istorinio centro, valdymo plano rengimo procesas, rengėjai ir diskutuota įvairiais klausimais. Agentūros vadovas G. Rutkauskas moderavo teminę darbo grupę „**Švietimas**,

ugdymas ir įtrauktis“, atliko diskusijų apibendrinimus. Birželio – rugpjūčio mėnesiais buvo renkama informacija ir pateiktas šios temos aprašymas.

Rugsėjo 19 d. Vilniaus technikos muziejuje vyko III-iasis viešas Vilniaus senamiesčio valdymo plano projekto aptarimas. Valdymo plano **teminės grupės „Švietimas, ugdymas ir įtrauktis“** diskusiją moderavo ir siūlymus apibendrino G. Rutkauskas.

G. Rutkauskas taip pat dalyvavo peržiūrint Agentūros misiją, strateginius tikslus ir funkcijas, įstaigos įstatų pakeitimus.

Veiklos efektyvumas (Pagal Savivaldybės biudžeto skyrimo sutarties priedą Nr. 3 „Veiklos vykdymo ir vertinimo kriterijai): planuoti 47 edukaciniai užsiėmimai (renginiai), planuotas lankytojų skaičius 1100; įgyvendinta: **67 renginiai, 1184 lankytojai**.

Planuoti rodikliai pagal veiksmų planą (Priedas Nr. 3. Savivaldybės valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų planuojamos pasiekti pagrindinių veiklos rodiklių reikšmės) planuoti 25 edukaciniai, ugdomieji renginiai ir projektai; įgyvendinti 67 renginiai ir 2 projektai.

Rodikliai viršijo praėjusių 3-jų metų duomenis (2022 m. 44 renginiai; 900 dalyvių; 2021 m. 47 renginiai, 760 dalyvių; 2020 m. 31 renginys, 723 dalyvių).

AMATŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Pagal priemonę 4.3.4.2.: Plėsti ir stiprinti Senamiesčio atnaujinimo agentūros vykdomas edukacijos ir paveldo populiarinimo funkcijas

Vilniaus savivaldybės Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių (toliau Amatų) **programos administravimas**. Metų pradžioje buvo koordinuotas praėjusio 2022 m. Amatų programoje dalyvaujančių organizacijų projektų konkurso dalyvių ataskaitų rengimas. Agentūra nuolat vykdė galerijų-dirbtuvių veiklos stebėseną, renginių, edukacijų, dalyvavimo miesto renginiuose fotofiksaciją, pristatė rekomendacijas amatininkų projektinėms paraiškoms bei konsultavo jas rengiant, vėliau kontroliavo jas įgyvendinant. Programos dalyviai, nesilaikantys nuomos sutartyse nustatytų reikalavimų, ne kartą buvo perspėti žodžiu, bendra padėtis aptarinėta bendrų pasitarimų metu. Dalyvauta 3 Švietimo ir kultūros reikalų komiteto posėdžiuose, o jiems rengiantis 4 pasitarimuose su Kultūros ir Nekilnojamojo turto bei Kultūros apsaugos paveldo skyriais dėl Amatų programos prioritetų ir finansavimo.

Kovo 3-5 d. Kaziuko mugė vyko jubiliejinį 500-ąjį kartą. Agentūra sutelkė 13 Amatų programos dalyvių, kurie dalyvavo šventinėje mugės eisenoje ir atidaryme, nešini istorinėmis amatininkų cechų vėliavomis ir vilkėdami stilizuota Renesanso epochos vėliavnešių apranga (kostiumus atkūrė Dr. Daiva Steponavičienė, įgyvendinant Savivaldybės remiamą Vilniaus dailių amatų asociacijos projektą “Pasirengimas Vilniaus miesto 700 metų jubiliejui”).

Kovo 28 – balandžio 2 d. 9-ą kartą (nuo 2015 metų) Agentūra organizavo **Europos dailių amatų dienas** Vilniuje (vyko susirašinėjimas su Prancūzijos nacionalinių amatų taryba, koordinuotas programos įgyvendinimas). Parengta teminė programa „Pakylėkime kasdienybę“, suorganizuota 16 renginių: 10-yje amatininkų dirbtuvių vyko 13 praktinių-mokomųjų užsiėmimų, 3 galerijose-dirbtuvėse vyko parodos. Renginiai sutraukė virš 100 lankytojų; trečdalis iš jų buvo mokyklinio amžiaus vaikai. Meistrai supažindino lankytojus su savo darbo įrankiais, pristatė amatų gamybinius procesus, demonstravo įgūdžių profesionalumą, aptarinėjo sukurtų gaminių ypatybes, jų pritaikomumą bei leido lankytojams patiems ką nors pasigaminti.

Agentūra jau trečius metus koordinavo **Europos archeologijos dienų** Vilniuje organizavimą. Birželio 16 – 18 d. 6-ios Amatų programos galerijos-dirbtuvės surengė 11 amatų edukacijų, kuriose dalyvavo apie 120 žmonių. Galerijose-dirbtuvėse „Vilnensis“, Amatų gildijoje, Audimo manufaktūroje „Jūratė“, Emalio meno studijoje, „Sirena rankinės“ vyko odos ir audimo amatų edukacijos, paskaita ir pamoka apie pagal archeologinius radinius atkuriamą juvelyrinę, molinių verpstukų gamyba ir vilnos verpimas verpstuku, kūrybinis legendos apie vilką įamžinimas. Vilniaus puodžių cechas demonstravo senovinių puodų lipdymą ir akmens amžiaus keraminių indų išdegimo procesą. Vilniaus puodžių cecho renginyje Senojo arsenalo kieme pristatyta Nemuno kultūros keraminių indų replikos.

Birželio mėnesį Vilniaus miesto Rotušėje surengta Amatų **programos paroda**, skirta Vilniaus 700 metų jubiliejui pažymėti, joje pristatyti geriausi programos dalyvių sukurti gaminiai, nuo tekstilės iki juvelyrikos, keramikos rekonstrukcijų; amatų mokymai visuomenei bei amatininkų dalyvavimas miesto mugėse ir renginiuose.

Vilniaus savivaldybės Administracijos direktoriaus 2023-07-24 d. įsakymu patvirtintas Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programoje dalyvaujančių organizacijų projektų, kuriems įgyvendinti skirtos lėšos, sąrašas (12-a organizacijų). Agentūra koordinavo šių projektų paraiškų rengimą, padėjo rengti konkurso dokumentaciją, koordinavo projektų vykdymą ir ataskaitų parengimą. **Projektų įgyvendinimo rezultatai:** nuo rugpjūčio iki gruodžio pabaigos vykdomi nemokami edukaciniai užsiėmimai bei paskaitos visuomenei, vaikams, socialiai pažeidžiamoms grupėms, regėjimo negalią turintiems žmonėms. Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaliniu muziejumi atlikti tiriamieji ir 5 molinių švilpynių atkūrimo darbai, sukurtas 17 min. edukacinis filmukas „Lietuvių tradicinės švilpynės“, sukurtos 5-ios XVI -XVII a. koklių replikos, kilnojamoji duonkepė krosnis kulinarinio paveldo demonstravimui miesto šventėse. Atkurti du XIV a. vilniečių kostiumai; sukurta gaminių su miesto simbolika, atidarytos 25 parodos; surengta jubiliejinė Šv. Baltramiejaus mugė. Praktiniuose mokomuosiuose-pažintiniuose užsiėmimuose dalyvavo virš 4 000 žmonių, pusė iš jų jaunuomenė (vaikai, moksleiviai ir studentai). Programos dalyviai įgyvendino 12 projektų už 180 tūkst. Eur, papildomai prisidėdami savo, projekto partnerių ir rėmėjų finansiniu indėliu už 48 610 Eur.

Teikta administracinė pagalba Vilniaus dailių amatų asociacijai: surengta 17 koordinacinių pasitarimų (2 iš jų nuotoliniai) su asociacijos valdyba ir Amatų programos nariais dėl dalyvavimo miesto renginiuose bei įgyvendinant savivaldybės finansuojamus projektus bei edukacines veiklas, parengtos jų darbotvarkės ir protokolai. Surengtas atrankos konkursas Vilniaus dailių amatų asociacijos direktoriaus pareigoms užimti. Šias pareigas nuo kovo 27 d. užėmė Mindaugas Linkaitis.

Parengti 66 informaciniai pranešimai internetui (svetainėje 19, feisbuke 47) apie Amatų programą: galerijose-dirbtuvėse vykusių renginius ir narių dalyvavimą miesto renginiuose. Parengta paraiška dėl papildomo finansavimo Lietuvos kultūros tarybai (lėšos negautos).

Veiklos efektyvumas. Koordinuota 12-os projektų, finansuojamų iš Savivaldybės lėšų, įgyvendinimas; Kaziuko mugės, Europos dailių amatų dienų, Europos archeologijos dienų, parodos Rotušėje įgyvendinimas; surengti 24 pasitarimai Amatų programos klausimais. Amatų programos įgyvendinimą koordinavo ir vykdė Administravimo ir programų specialistė Irena Sakalauskiene

L. e. p. direktorė

Jūratė Raugalienė